

Mökin pihalla kukoistavat Marinan isän aikanaan istuttamat ruusut..

KUN VESI JÄÄTYI ÄMPÄRISSÄ

TEKSTI PIRJOLIISA LAURÉN / KUVAT MARINA GÖRANSSONIN ALBUMI JA PIRJOLIISA LAURÉN

Siirtolapuutarhamökki oli pelastus, kun Marinan lapsuudenperheeltä myytiin vuokra-asunto alta, sillä 60-luvun asuntopulan riivaamassa Helsingissä ei löytynytäkään uutta kotia. Perhe asui mökissä lopulta kaksi vuotta. Talvista tuli selviytymistaistelu, mutta ne mentiin sisulla läpi.

Teillä on katto pään päällä, teillä ei ole hengenhätää, sanottiin Helsingin kaupungin asunto-toimistossa, kun Marina Göranssonin vanhemmat hakivat vuokra-asuntoa. Jonossa oli virkamiehen mukaan sellaisia, joilla asiat olivat huonommin. ”Katto” tarkoitti 6-henkiselle perheelle 14 neliön siirtolapuutarhamökkiä, jossa ei talvella ollut sähköä, vettä eikä vessaa.

60-luvun alussa Helsinkiin muutti hurjat määrät suurten ikäluokkien nuoria kaikkialta Suomesta. Töitä riitti, mutta asuntoja ei. Marinan perhe oli joutunut pois pankin vuokra-asunnosta, kun talo myytiin yksityisomistukseen.

Perhe asui Ruskeasuon siirtolapuutarhamökissä kaksi vuotta kesät, talvet, ennen kuin he saivat uudesta Myllypuuron lähiöstä neljä huonetta ja keittiön vuonna 1965.

– Se oli ihanaa! Meillä oli jopa sisävesi, Marina Göransson huokaisee. Hän oli silloin 12-vuotias.

MÖKKI TULI LAHJANA

Marina Göranssonin suvulla on Ruskeasuon siirtolapuutarhassa vuosikymmenten historia. Hänen isotätinsä rakensi sinne mökin 1930-luvulla. Se

siirtyi ennen sotia Marinan isovanhemmille, jotka sotavuosina asuivat siellä yhden talvenkin.

– Helsinkiä pommitettiin ja siirtolapuutarhassa oli turvallisempaa, sitä ei pommitettu. Äitini oli tuolloin koulutyttö. Sodan jälkeen hän tapasi täällä isäni, joka oli töissä Ruskeasuon ratsastushalleilla, ja heistä tuli pari.

Perheen neljä lasta syntyivät tiheään tahtiin 50-luvulla.

– Alueella oli kaksi ikästä sisarusta, joita isäni ystävällisenä luonteena auttoi. 50-luvun lopulla sisarukset lahjoittivat siirtolapuutarhamökkinsä isälleni. Se on tämä sama mökki, joka on nyt minulla, ja täällä me asuimme lapsuudessani kaksi vuotta yhteen menoon.

TALVIPAKKASET LAUTAMÖKISSÄ

Mökin 14 neliötä oli seinänvieruksia myöten täynnä, kun perhe kävi iltaisin nukkumaan. Vanhemmilla oli vuodesohva, veli nukkui patjalla ruokapöydän alla ja kolme siskoa vieressä toisella patjalla. Lautaseinissä ei ollut

fylliä, ja mökki oli pakkasilla kylmä öljykaminasta huolimatta.

– Talvella nukuimme vaatteet päällä ja jok’ikinen viltti oli käytössä, Marina muistelee.

Kesäisin alueella oli vessa ja sinne tuli vesi. Syksyn tullen kaupunki katkaisi veden ja vessa lukittiin. Talvella Marinan perheen vessana toimi avo-kuistilla oleva ämpäri, joka nostettiin asioinnin ajaksi sisään.

– Kävin koulua Töölössä, jonne menin ratikalla. Vanhemmat olivat töissä, ja minä tulinkin useinkin koulun jälkeen ensimmäisenä kotiin. Vesiastian pinta oli jäässä. Laitoin öljykamiin ja kaasulieteen tulen, ja mökin lämmitessä vesi suli niin, että pystyin keittämään teetä.

Talviaikaan vesi haettiin vesipostista, joka oli pyöreän kioskin vieressä Ruskeasuon risteyksessä. Vesipostia ei enää ole, mutta kioski on yhä paikalla. Valo saatiin kaasulampusta, sähköt mökkiin tulivat vasta 70-luvulla.

– Söpu antoi tilaa, kun ei ollut vaihtoehtoa. Kaiken lisäksi äiti oli eläinrakas ja meillä oli kolme kissaa ja toisena talvena myös koira.

Marina (vas.) ja siskonsa Gunilla ja Tina siirtolapuutarhamökin edessä vuonna 1964. Kohta tämän jälkeen he saivat asunnon Myllypuron uudesta lähiöstä ja kahden vuoden asuminen siirtolapuutarhamökissä päättyi.

PIRJOLIISA LAURÉN

Isän syntymäpäivälahjaksi vuosikymmeniä sitten saama omenapuu tuottaa edelleen runsaan sadon.

Aikuisena olen joskus ihmetellyt, miten me selvisimme niistä ajoista.

OPETTAJA OTTI VELJEN LUOKSEEN

Toisena mökkitalvena sosiaaliviranomaiset ilmoittivat, että he vievät lapset lastenkotiin. Heidän mielestään asunto ei ollut riittävä lapsiperheelle, vaikka kaupungin asuntotoimissa oltiin toista mieltä.

– Asuntotoimistossa ihmisten piti jonottaa vuoroaan. Jonossa puhuttiin yleisesti, että jos toimiston tietylle päättäjälle antaa kirjekuoressa seteleitä, pääsee jonossa ohi, mutta meillä ei ollut sellaiseen varaa, Marina sanoo.

– Isä sanoi sossun tädeille tiukasti ei. Asia ratkaistiin niin, että minä muutin talvikuukausiksi mummun luo Munkkivuoreen ja kävin siellä koulua. Opettaja otti veljeni luokseen asumaan talven ajaksi. Kaksi nuorempaa sis-

koani, jotka eivät olleet vielä koulussa, saivat jäädä vanhempien kanssa siirtolapuutarhamökkiin.

Pesulla perhe kävi kerran viikossa mummulla, jolla oli kerrostaloasunnossa kylpyhuone. Siellä pestiin myös pyykkiä. Koululaiset pääsivät jumppatuntien jälkeen koulussa suihkuun.

– Kun saimme asunnon Myllypurosta, siirtolapuutarha jäi taas kesämökiksi. Niukoista oloista huolimatta meistä kaikista lapsista kasvoi aivan kunnan kansalaisia, vaikka aikuisena olen ihmetellyt, miten me selvisimme niistä ajoista, Marina naurahtaa ja puistaa vähän päätään.

SUKU KAHVITTELEE ILTAISIN

Tätä nykyä Marinan sukua asustaa

Ruskeasuon siirtolapuutarhassa neljä polvea viidessä mökissä.

– Isän kuoltua lunastin tämän mökin sisaruksilta. Jonkun ajan päästä sisareni osti vähän matkan päästä mökin. Tädillääni, äidin siskolla, on myös mökki täällä, samoin serkullani, ja tyttäreni osti oman mökin 15 vuotta sitten. Kahvittelemme melkein joka ilta milloin kenenkin luona.

Talvet Marina ja hänen miehensä asuvat kerrostalossa Haagassa, sen minkä asuvat, sillä he ovat jo monta vuotta viettäneet osan talvea Thaimaassa. Tänä vuonna Thaimaa jäi koronan takia.

– Joka kesä muutamme kokonaan mökille ja asumme toukokuusta syksyyn. ✕